



T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)



SAYI : 2022/15347-S.22.23492
BAŞVURU NO : 2022/16538
KARAR TARİHİ : 29/11/2022

RET KARARI

BAŞVURAN :

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

BAŞVURUYA KONU İDARE : SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI

BAŞVURUNUN KONUSU : Emniyet hizmetleri sınıfı esas alınarak aylığın yeniden hesaplanması talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 09/11/2022

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1. Başvuran, Çarşı ve Mahalle bekçisi olarak 27 yıl 6 ay görev yaparak emekliye ayrıldığını, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 29/07/2009 tarihli ve 48 sayılı genelgesi ile çarşı ve mahalle bekçisi unvanının, yardımcı hizmetler sınıfından "emniyet hizmetleri sınıfına" alındığını ancak tabi olduğu derece ve kademe ile aylığının bu sınıf üzerinden hesaplanmadığını bu durumun mağduriyetine yol açtığını ifade ederek emniyet hizmetleri sınıfı esas alınarak aylığının yeniden hesaplanmasını aradaki fark emekli aylıklarının yatırılması talebinde bulunmuştur.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından başvuranın aynı talepli 2022/6394 no lu dosyası hakkında istenilen bilgi belge talepli yazımıza cevaben gönderilen 10/06/2022 tarihli ve [REDACTED] sayılı yazı ve eklerinde; ilgili mevzuat hükümlerine yer verilmek suretiyle özetle; Çarşı ve Mahalle Bekçilerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinde "yardımcı hizmetler sınıfında" yer alan görev unvanları, 08/05/2008 tarihli ve 26870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5757 sayılı "Emniyet Teşkilatı Kanunu, Devlet Memurları Kanunu ve Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile "emniyet hizmetleri sınıfı" olarak değiştirildiği, başvuranın, Emniyet Genel Müdürlüğü emrinde Çarşı ve Mahalle Bekçisi olarak 26/04/1979 tarihinde ilkökul mezunu 15. derece 1. kademedan göreve başladığı ve 02/02/2005 tarihinde ortaokul mezunu olarak 4. derece 2. kademe iken isteği ile emekliye ayrıldığı, Kurumumuzun 14/02/2005 tarihli işlemi ile 25 yıl 9 ay 14 gün fiili hizmeti, 1 yıl 8 ay askerlik borçlanması olmak üzere toplam 27 yıl 5 ay 14 gün hizmetine karşılık 4. derece 2. kademe

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

intibakı ile 15/02/2005 tarihinden başlamak üzere emekli aylığı bağlandı ve (27) tam yılına karşılık emekli ikramiyesi tahakkuk ettirildiği, bu defa, 5757 sayılı Kanunla çarşı ve mahalle bekçileri emniyet hizmetleri sınıfına alındığından Kurumumuzun 24/07/2008 tarihli işlemi ile ilgilinin emniyet hizmetleri sınıfında 4. derece için belirlenen +650 ek gösterge rakamından yararlandırıldığı, ilgilinin 24/09/2009 tarihli dilekçesinde intibakının yanlış hesaplandığını belirterek emniyet hizmetleri sınıfı için belirlenen ilave +2 derecenin uygulanması talebinde bulunması üzerine, Kurumumuzun 20/10/2009 tarihli işlemi ile ortaokul mezunları için giriş derece ve kademesi olan 14. Derece 2. Kademesine +2 derece eklenmek suretiyle 12. Derece 2. Kademe başlangıç alınarak intibaka esas 27 yıl 5 ay 14 günlük hizmetinin her 3 yılına 1 derece her yılına 1 kademe ile 2182 sayılı Kanun uyarınca bir üst derece verilmek suretiyle tespit edilen 3. Derece 5. Kademe intibakına karşılık 3. derece için öngörülen +800 ek göstergedan yararlandırılarak emekli aylığının yeniden hesaplandığı ve aylık farklarının tahakkuk ettirildiği, bu itibarıyla 657 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi ile ortaokul mezunu çarşı ve mahalle bekçileri için yükselebilecekleri en üst derece ve kademe 3. Derecenin son (8.) Kademesi olarak belirlendiğinden, ilgilinin 3. Derece 5. Kademe olarak tespit edilen aylık derece ve kademesinde herhangi bir yanlışlık bulunmadığı, ayrıca 5757 sayılı Kanun uyarınca aylıkları 01/06/2008 tarihinden başlamak üzere emniyet hizmetleri sınıfına göre düzeltilmiş olduğundan aylıklarını artıracak herhangi bir hususun bulunmadığı, ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı T.C. Anayasası'nın "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74'üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkraları; *"Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler."* hükmünü,

4. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevi" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrası; *"Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir."* hükmünü amirdir.

5.08/05/2008 tarihli Resmi Gazete yayımlanan 5757 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu, Devlet Memurları Kanunu ve Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun birinci maddesi; *"4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun ek 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "Yardımcı hizmetler sınıfına" ibaresi "Emniyet hizmetleri sınıfına" şeklinde değiştirilmiştir."*

5.1. Aynı Kanunun ikinci maddesi; *"14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun; a) 36 ncı maddesinin (VII) numaralı bendine "özel kanunlarına göre" ibaresinden sonra gelmek üzere "çarşı ve mahalle bekçisi" ibaresi eklenmiş ve (VIII) numaralı bendinde yer alan "kurumlarda, çarşı ve mahallelerde" ibaresi "kurumlarda" şeklinde değiştirilmiştir. b) 152 nci maddesinin "II- Tazminatlar" kısmının "D) EMNİYET HİZMETLERİ TAZMİNATI" bölümünün (a) bendine aşağıdaki (11) numaralı alt bent eklenmiş, takip eden alt bent buna göre teselsül ettirilmiş ve aynı bölümün (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır..."*

5.2. Aynı Kanunun üçüncü maddesinin (a) fıkrası; *"14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun; a) 36 ncı maddesinin (VII) numaralı bendine "özel kanunlarına göre" ibaresinden sonra gelmek üzere "çarşı ve mahalle bekçisi" ibaresi eklenmiş ve (VIII) numaralı bendinde yer alan "kurumlarda, çarşı ve mahallelerde" ibaresi "kurumlarda" şeklinde değiştirilmiştir."*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

6. 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 36/A-8-a maddesinde,

“a) Emniyet hizmetleri sınıfına girenlerden: İlkokul, ortaokul ve dengi okulları bitirenler; ilkokul ve ortaokulu bitirenlerin giriş derecelerine iki derece, Lise ve dengi okulları bitirenler, liseyi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece bir kademe, Yüksek öğrenimi bitirenler aynı yüksek öğrenimi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece,

...

ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.”

7. 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 5510 Sayılı Kanunun 106 ncı maddesi ile mülga olunan ek 9 uncu maddesi; *“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce emekli, adi malüllük, vazife malüllüğü ile dul ve yetim aylığı alanların bu aylıkları Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren; Kanunun yürürlüğünden sonra bağlanacak emekli, adi malüllük, vazife malüllüğü ile dul ve yetim aylıkları ise bağlandığı tarihten sonraki ilk memur maaş artışı tarihinden itibaren her ay bir önceki aya ilişkin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi değişim oranına göre belirlenir.”*

8. Emniyet Genel Müdürlüğünün 29/07/2009 tarihli ve 48 sayılı Genelgesinin son fıkrasında; *“657 Sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) bendi (8-a) fıkrasında öngörülen derece yükselmesi ve kademe ilerlemelerinin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından yapılması gerektiğinden, teşkilatımızda aktif olarak görev yapmakta olan Çarşı ve Mahalle Bekçisi unvanında bulunan personele ise çalıştıkları birimlerce anılan kanun maddesinin uygulanarak, Personel Bilgi Sistemi (PBS) üzerinde bulunan "Yardımcı Hizmetler ve Çarşı Mahalle Bekçileri Modülü" veri girişlerinin yapılarak bilgilerin güncellenmesi tamamlanacaktır...”*

9. Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının 06.06.2008 tarih ve 10550 sayılı görüş yazısı; *“657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 36/A-8-a maddesinde, "Emniyet hizmetleri sınıfına girenlerden: İlkokul, ortaokul ve dengi okulları bitirenler; ilkokul ve ortaokul bitirenlerin giriş derecelerine iki derece, Lise ve dengi okulları bitirenler, liseyi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece bir kademe, Yüksek öğrenimi bitirenler aynı yüksek öğrenimi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar" hükmüne yer verildiği, Emniyet Hizmetleri Sınıfına aktarılan Çarşı ve Mahalle Bekçilerine de 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 36/A-8-a maddesi hükümlerinin uygulanabileceği”*

10. Maliye Bakanlığının 14.07.2009 tarihli ve 8951 sayılı görüş yazısı; *“657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Ortak Hükümler” bölümünün (A) fıkrası (8-a) bendinde;*

“Emniyet hizmetleri sınıfına girenlerden:

İlkokul, ortaokul ve dengi okulları bitirenler; ilkokul ve ortaokulu bitirenlerin giriş derecelerine iki derece,

Lise ve dengi okulları bitirenler, liseyi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece bir kademe,

Yüksek öğrenimi bitirenler aynı yüksek öğrenimi bitirenler için tespit edilen giriş derece ve kademesine bir derece,

İlave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademelerden hizmete alınırlar.” hükmünün yer aldığı;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Diğer taraftan 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 5510 Sayılı Kanununun 106 ncı maddesi ile mülga olunan ek 9 uncu maddesinde de;

“Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra barem, teşkilat, kadro ve sair kanunlarda yapılacak değişiklikler sonunda aylık tutarlarında husule gelecek yükselmeler; aynı rütbe, kadro unvanı ve dereceden bağlanmış bulunan emekli, adi malullük ve vazife malullüğü aylıkları ile dul ve yetim aylıkları hakkında da uygulanır” hükmüne yer verilmiş olduğunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi gereğince 5434 sayılı kanun hükümleri esas alınarak emekli keseneği ve kurum karşılığı ödemeye devam olunanlar ile önceden 54 34 sayılı kanun hükümlerine göre emekli aylığı bağlanmış olanlar açısından yukarıda belirtilen ek 9 uncu maddesinin aynı şekilde uygulamaya devam olunması gerektiği belirtilmiş ve bu itibarla, 24.04.2008 tarihli ve 5757 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (a) bendi ile Çarşı ve Mahalle Bekçisi ünvanlı kadroların 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin "VIII — Yardımcı Hizmetler Sınıfı” bendinden çıkarılarak "VII — Emniyet Hizmetleri Sınıfı” bendine dahil edilmeleri nedeniyle 657 Sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler” bölümünün (A) bendi (8-a) fıkrasında öngörülen derece yükselmesi ve kademe ilerlemesinden, Çarşı ve Mahalle Bekçisi kadro unvanında çalışmaya devam edenler ile söz konusu kadro unvanı üzerinden emekli aylığı bağlanmış olanların 5757 Sayılı Kanununun 08.05.2008 tarihli ve 26870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yararlandırılabilmesi” doğrultusunda görüş bildirmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ C. ÖZLEM TUNÇAK’IN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

11. Başvuranın iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve tüm dosya birlikte değerlendirildiğinde; şikâyete konu edilen işlemde hukuka aykırılık tespit edilemediğinden, başvurunun reddi yönünde hazırlanan “Ret Kararı Önerisi” Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

12 Başvuran, Çarşı ve Mahalle bekçisi olarak 27 yıl 6 ay görev yaparak emekliye ayrıldığını, Emniyet Genel Müdürlüğü’nün 29/07/2009 tarihli ve 48 sayılı genelgesi ile çarşı ve mahalle bekçisi unvanının, yardımcı hizmetler sınıfından “emniyet hizmetleri sınıfına” alındığını ancak tabii olduğu derece ve kademe ile aylığının bu sınıf üzerinden hesaplanmadığını bu durumun mağduriyetine yol açtığını ifade ederek emniyet hizmetleri sınıfı esas alınarak aylığının yeniden hesaplanmasını aradaki fark emekli aylıklarının yatırılması talebinde bulunmuştur.

13. Yardımcı Hizmetler Sınıfında bulunan Çarşı ve Mahalle Bekçisi unvanlı personelin hizmet sınıfları 07.05.2008 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5757 sayılı Kanun ile Emniyet Hizmetleri Sınıfı olarak değiştirilmiştir (5.1. paragraf).

14. 5757 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (a) bendi ile (5.2. paragraf) Çarşı ve Mahalle Bekçisi ünvanlı kadroların 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin “VIII - Yardımcı Hizmetler Sınıfı” bendinden çıkarılarak “VII — Emniyet Hizmetleri Sınıfı” bendine dahil edilmeleri nedeniyle 657 Sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin “Ortak Hükümler” bölümünün (A) bendi (8-a) fıkrasında öngörülen derece yükselmesi ve kademe ilerlemesinden, Çarşı ve Mahalle Bekçisi kadro unvanında çalışmaya devam edenler ile söz konusu kadro unvanı üzerinden emekli aylığı bağlanmış olanların 5757 Sayılı Kanununun 08.05.2008 tarihli ve 26870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yararlandırılabilmesi dolayısıyla Çarşı ve Mahalle Bekçisi unvanında bulunan personelin 08/05/2008

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

tarihinden itibaren tahsil durumları dikkate alınarak buldukları derece ve kademe üzerinden intibaklarının yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

15. Konu kapsamında; Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığının görüş yazılarında da (9 ve 10. pragraf) 657 Sayılı Kanununun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (A) bendi (8-a) fıkrasında öngörülen derece yükselmesi ve kademe ilerlemesinden, Çarşı ve Mahalle Bekçisi kadro unvanında çalışmaya devam edenler ile söz konusu kadro unvanı üzerinden emekli aylığı bağlanmış olanların 5757 Sayılı Kanununun 08.05.2008 tarihli ve 26870 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yararlandırılabilceği ifade edilmiştir.

16. Dosya kapsamında başvurana 27 yıl 5 ay 14 gün hizmetine karşılık 4. derece 2. kademe intibakı ile 15/02/2005 tarihinden başlamak üzere emekli aylığı bağlanmıştır. 5757 sayılı Kanunla çarşı ve mahalle bekçileri emniyet hizmetleri sınıfına alındığından 24/07/2008 tarihli işlem ile ilgilinin emniyet hizmetleri sınıfında 4. derece için belirlenen +650 ek gösterge rakamından yararlandırıldığı, başvuranın 24/09/2009 tarihli dilekçesi ile emniyet hizmetleri sınıfı için belirlenen ilave +2 derecenin uygulanması talebi üzerine, 20/10/2009 tarihli işlem ile **ortaokul mezunları için giriş derece ve kademesi olan 14. derece 2. kademesine +2 derece eklenmek suretiyle 12. derece 2. kademe başlangıç alınarak** intibaka esas 27 yıl 5 ay 14 günlük hizmetinin her 3 yılına 1 derece her yılına 1 kademe ile 2182 sayılı Kanun uyarınca bir üst derece verilmek suretiyle tespit edilen 3. derece 5. kademe intibakına karşılık 3. derece için öngörülen +800 ek göstergedan yararlandırılarak emekli aylığının yeniden hesaplandığı ve aylık farklarının tahakkuk ettirilerek ödendiği tespit edilmiştir.

17. Dolayısıyla başvuranın aylığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının 27/07/2008 tarihli ve 20/10/2009 tarihli işlemleri ile 5757 sayılı Kanun uyarınca 01/06/2008 tarihinden başlamak üzere emniyet hizmetleri sınıfına göre düzeltilmiş bu bağlamda yeniden hesaplanan aylık farkları da tahakkuk ettirilerek başvurana ödenmiş olup hali hazırda başvuranın aylığını artıracak bir hususun bulunmadığı ayrıca başvuran derecesinin 2. derece olması gerektiğini ifade etmekte ise de 657 sayılı Kanununun 36'ncı maddesi uyarınca ortaokul mezunu çarşı ve mahalle bekçilerinin yükselebileceği en üst derece 3. derece olarak belirlendiğinden başvuranın talebinin yerine getirilmesine hukuken imkan bulunmadığı değerlendirilmelidir.

18. Yukarıda yer verilen açıklamalar ve Kurumumuzca yapılan değerlendirmeler neticesinde; başvuranın derece ve kademesinin düzeltilerek maaş farklarının yatırılması talebinin söz konusu intibakın yapılarak fark tahakkukunun ödenmesi nedeniyle reddine ilişkin idari işlemin hukuka ve hakkaniyete uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

19. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanun'unun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinde yer verilmiş olup İdarenin Kurumumuz tarafından istenen bilgi ve belgeleri süresinde gönderdiği ve "makul sürede karar verme" ve "kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi" ilkelerine uygun davrandığı, ancak idarenin cevabında başvuranın hangi sürede hangi mercilere başvurabileceğini göstermediği, bu nedenle "karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi" ilkesine uymadığı anlaşılmış olup idarenin bahse konu ilkelere de uygun davranması beklenilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

20. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, bu Ret Kararının başvurana tebliğ tarihinden itibaren, ilgili idare işlemine karşı (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup, Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle, **BAŞVURUNUN REDDİNE,**

Kararın BAŞVURANA ve SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA tebliğine;

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.